

6. Tvarosloví

tvarosloví (morfologie) = nauka o tvoření tvarů slov

Slovní zásobu lze třídit do skupin podle tří hledisek:

- 1) **morfologické** (tvaroslovné)
 - a) **ohebná** - mění svůj tvar podle pádu, rodu, času
 - **skloňují se** (→ souhrnný název: **jména**) - podstatná a přídavná jména, zájmena, číslovky
 - všechna jména: sedm pádů, dvojí číslo (jednotné, množné)
 - **časují se** - slovesa
 - b) **neohebná** - svůj tvar nemění
 - příslovce, předložky, spojky, částice, citoslovce
- 2) **sémantické** (obsahové) – význam slova, co pojmenovávají
- 3) **syntaktické** (skladebné) – využití slov ve větě (jakým větným členem bývá, jakou funkci ve větě plní)

Slovní druhy:

1. **Podstatná jména (Substantiva)**
 - názvy osob, zvířat a věcí, vlastností, dějů a vztahů (*sova, rychlost*)
 - ve větě: zpravidla podmět nebo předmět
2. **Přídavná jména (Adjektiva)**
 - vlastností osob, zvířat, věcí a jevů (*krásný, cizí*)
 - ve větě: shodný přívlastek
3. **Zájmena (Pronomina)**
 - zastupují substantiva a adjektiva (*ta, to, můj, tvůj*)
 - ve větě: stejný druh jako podstatná n. přídavná jména, která zastupují
4. **Číslovky (Numerálie)**
 - slova významu číselného, vyjadřují počet, pořadí apod. (*tři, sto, pátý, trojnásobný*)
 - ve větě: jako podstatná n. přídavná jména, někdy jako příslovce (*třikrát*)
5. **Slovesa (Verba)**
 - vyjadřují děj, a to činnost nebo stav (*psát, vidět, ležet*)
 - ve větě: slovesný přísudek (tvary určité)
6. **Příslovce (Adverbia)**
 - vyjadřují bližší okolnosti dějů: místo (*zde*), čas (*brzy*), způsob (*dobře*), příčinu (*proto*) míru (*dosti, velice*)
 - patří ke slovesu
 - ve větě: příslovečné určení
7. **Předložky (Prepozice)**
 - vyjadřují bližší okolnosti
 - patří ke jménům, jejichž pády řídí (*z, do, pod, s*)
 - teprve ve spojení se jmény nabývají věcný význam
 - ve větě: součást příslovečného určení, (přívlastku, doplňku, předmětu)
8. **Spojky (Konjunkce)**
 - spojují jednotlivé větné členy nebo věty (*a, že, když, aby*)
 - ve větě: žádný větný člen
9. **Částice (Partikule)**
 - uvozují věty a vyjadřují postoj mluvčího k větě nebi i ke slovům
 - ve větě: žádný větný člen
10. **Citoslovce (Interjekce)**
 - vyjadřují citu, nálady a vůli mluvčího anebo označují hlasy a zvuky (*kokodá, hej, bum*)
 - zpravidla stojí samostatně a nespojují se s jinými slovy do vět (mimo zvuků)
 - ve větě: žádný větný člen (mohou zastupovat přísudek n. podmět)